

**Monitoring
eikenprocessievlinder
Prognose van het
aantal rupsen in 2020**

Silvia Hellingman
Kenniscentrum Eikenprocessierups

processierups.nu

Overzicht feromoonvallen in 2019

processierups.nu

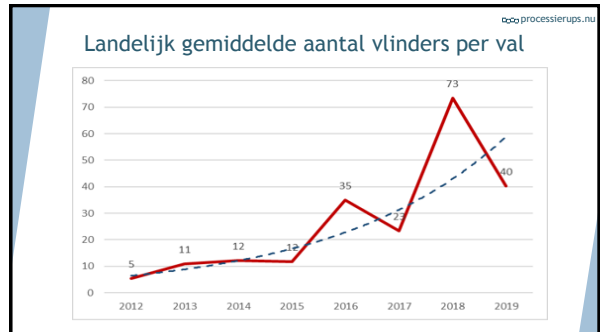
- Landelijke monitoring: 1799 feromoonvallen
- Een aantal witte plekken (5) in 2019 ingevuld dankzij ministerie van LNV
- Voor een beter inzicht in verspreiding van de vlinders zouden nog een aantal plekken in 2020 moeten worden ingevuld

Gemiddeld per val: landelijk en Provincie

processierups.nu

Vangsten	2018		2019	
	vlinders	gem./val	vlinders	gem./val
Landelijk	135.243	73	72.059	41
Drenthe	61.314	79	16.292	35
Flevoland	3.815	95	2.167	54
Friesland	32.754	89	16.023	47
Gelderland	17.113	88	8.997	44
Groningen	5.477	31	5.083	29
Limburg	4.459	114	3.172	44
Noord-Brabant	1.148		9.885	
Noord-Holland	2.073	12	1.337	7
Overijssel	8.088	130	8.316	65
Zuid-Holland	472	52	547	17
Utrecht			437	24
Zeeland			95	6

Mogelijk oorzaken daling van het aantal gevangen vlinders 2019 t.o.v. 2018

processierups.nu

- Weersomstandigheden
- In 2019 vergelijkbaar, m.u.v. juli 2018 = warmer droger dan in 2019
- Hitte, droogte in combinatie met eikenmeeldauw factoren die bijdragen aan verlengde diapauze?
- Rupsen die de bomen hebben verlaten en dit jaar niet verpoppen, maar volgend jaar pas omhoog komen

Conclusie en prognose n.a.v. vangsten

- De trendlijn is stijgende, ondanks daling 2019
- Ook in 2017 een daling, die werd gevolgd door een stijging in 2018
- De vangsten in 2019 geven aanleiding tot een te verwachten overlast van de eikenprocessierupsen in 2020, ondanks de daling in aantal gevangen vlinders t.o.v. 2018
- Er moet rekening worden gehouden met vlinders die dit jaar niet zijn uitgevlogen, maar in de grond verblijven in popstadium. Wanneer ze gaan uitvliegen is niet bekend
- Het lijkt er op dat de eikenprocessie ook in de grond kan verblijven als rups - vanaf 4^e larvestadium

Grondnesten eikenprocessierups

In juni veel rupsen uit de grond gekomen in onderzoekslocatie
Daarvoor waren er geen grote populaties te zien in dezelfde eiken

Grondnesten eikenprocessierups

Bij een nesttemperatuur vanaf 32 graden verlaten de rupsen de bomen en zoeken de grond op als er geen beschutting mogelijk is

Voorbeeld waar rupsen in hitte- en droge periodes de bomen verlaten

Gaas rondom bomen om vast te stellen of de vlinders de grond uitkwamen

Bewijs geleverd: ze verpoppen in de grond
Duizenden vlinders gevangen

Eikenmeeldauw (*Erysiphe alphitoides*)

Witte waslaag op bladeren

Dezelfde eik een paar weken later

processierups.nu

Eikenmeeldauw (*Erysiphe alphitoides*)

- Eikenmeeldauw ontstaat meestal na de 2de uitloop van de eiken (Sint Janslot). Eiken die kaalgevreten zijn door allerlei insecten zijn het meest vatbaar.
- Eikenmeeldauw onttrekt nutriënten uit de bladeren
- Bladeren verdorren = herfstlandschap in zomer
- Bladeren vermoedelijk niet meer eetbaar voor de eikenprocessierupsen = onderwerp van onderzoek

processierups.nu

Eikenprocessierupsen nu al klaar voor 2020

Alle geopende eitjes tonen aan dat de rupsen al gevormd zijn en klaar voor de winter, ze bewegen al goed in de eitjes
Vorst tot ruim -20 °C is geen probleem voor ze

processierups.nu

Enkele wetenswaardigheden

- Er zijn geen processierupsen in de bomen actief in de herfst en de winter
- Rupsen zetten geen eitjes af - dat doet de vlinder
- Vlinders vliegen van juli - september
- Eitjes worden in pakketjes afgezet
- Eitjes overwinteren en rupsen komen in april uit
- Donkere bolletjes in nest zijn geen eitjes, maar uitwerpselen van de rupsen

processierups.nu

Geopend nest eikenprocessierups

Dank voor uw aandacht!

Silvia Hellingman
Kenniscentrum Eikenprocessierups

processierups.nu